

рынка как сегмента мирового рынка капитала, призванного аккумулировать и перераспределять внутренние и внешние финансовые ресурсы, обеспечивать сбережение средств инвесторов, направлять поток капиталов в реальную экономику.

Ключевые слова: трансформация, финансовый рынок, рынок капитала, ликвидность, кризис.

РЕЗЮМЕ

У статті розглянуті та проаналізовані процеси трансформації українського фінансового ринку як сегмента світового ринку капіталу, покликаною акумулювати й перерозподіляти внутрішні й зовнішні фінансові ресурси, забезпечувати заощадження коштів інвесторів, направляти потік капіталів у реальну економіку.

Ключові слова: трансформація, фінансовий ринок, ринок капіталу, ліквідність, криза.

SUMMARY

In article considered and analyzed processes of transformation Ukrainian financial market as a segment of world capital market, called to accumulate and redistribute internal and external financial resources, provide the economy of facilities of investors, send the stream of capitals in the real economy.

Keywords: transformation, financial market, capital market, liquidity, crisis.

**НАПРЯМИ ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ДЕРЖАВ СНД
В УМОВАХ СВІТОВОЇ КРИЗИ**

Мунтіян В.І., д.е.н., професор, член-кореспондент НАНУ, заступник Міністра економіки України

Співдружність незалежних держав є одним з регіональних об'єднань, які найбільше постраждали від світової економічної кризи, хоча мали необхідний потенціал для зростання. Це свідчить про те, що фінансово - економічні служби до кризи не підготувались та не зробили висновків з 1992-1993 та з кризи 1997-1998 років. Тому загальне падіння ВВП по державам Співдружності за 2009 рік становило – 7%, у тому числі по Україні -15,1%, хоча ми не являлись епіцентром фінансово - економічної кризи.

Виділяється група держав, в яких економіка продемонструвала динамічне зростання, і поряд з ними - група країн з протилежними тенденціями. Особливо відчутно це відобразилось через показники інвестування в основний капітал та зростання цін виробників промислових товарів (табл.1). Найбільш високий приріст ВВП за січень - листопад 2010 року порівняно з таким самим періодом 2009 року було зафіксовано в Узбекистані (8,3%), Казахстані (7,5%), Білорусі і Туркменістані (6,8% і 6,1% відповідно) Молдові і Таджикистані (5,6% і 5,2% відповідно), Азербайджані (4,1%), Росії і Україні (3,6% і 3,5% відповідно). Найбільше падіння ВВП в 2010 році мало місце у Киргизстані (на 0,6%).

Таблиця 1

**Основні соціально-економічні показники країн СНГ
в січні-листопаді 2010 року**

Країни СНД	ВВП (у постійних цінах)	Промислова продукція	Інвестиції в основний капітал	Перевезення вантажів	Роздрібний товарообіг	Індекси цін виробників промислових товарів	Індекси споживчих цін
Азербайджан	104,1	103	114,8	103,9	108,6	134,4	105,3
Вірменія	102,6	109,8	94,9	107,8	100,7	124,4	107,9
Беларусь	106,8	110,5	111,5	111,5	116,6	112,5	107,3
Казахстан	107,5	110,4	98,2	117,4	112,5	128,2	107
Киргизстан	99,4	114,5	97	98,8	95,7	122,6	105,9
Молдова	105,6	107,6	115,8	103,5	108,6	108,2	107,3
Росія	103,6	108,6	104,7	99,7	104,4	114,6	106,5
Таджикистан	105,2	110,9	100,9	110,8	111,8	130,7	105,9
Туркменістан	106,1	нд	118,8	нд	116,7	нд	нд
Узбекистан	108,3	108,3	108,1	нд	112,2	нд	нд
Україна	103,5	110,7	97,1	111,3	105,8	121,3	109,4
Середнє по країнах СНД	104	109	104	107	105	117	107

Такі відмінності свідчать про деяку несинхронність розвитку економічної кон'юнктури в регіоні СНД, що підтверджує слабкість реальної інтеграції в рамках цього міждержавного об'єднання. Але Співдружність володіє значним потенціалом - займає 40,7% території Євразії, на якій проживає приблизно 5,8% населення і володіє більше 40% енергетичних запасів, який доцільно використовувати для забезпечення сталого розвитку держав Співдружності.

В даному контексті Росія не має права на помилку, тому що від неї прямо залежить майбутнє СНД. Необхідно, насамперед, на якісно новий рівень підняти економічне співробітництво держав СНД, створити власну ефективну фінансову й грошово-кредитну систему. А для цього необхідно ліквідувати структурні диспропорції й зробити модернізацію національної економіки і якісно поліпшити відносини з державами Співдружності.

Виходячи з нової світогосподарської ситуації й міжнародної безпеки, з метою недопущення втрат геоекономічного потенціалу, забезпечення необхідного захисту національних інтересів держав Співдружності, необхідно точно визначити свій стан, роль і місце у світовій господарській системі й реальні перспективи свого розвитку з врахуванням нових світових тенденцій глобальних змін. І на цій основі побачити держави Співдружності на світовій арені в системі координат нового світового порядку й нової архітектури безпеки.

Аналіз тенденцій світового розвитку показує, що існуючі на даний момент, а також потенційні виклики, ризики, загрози й небезпеки можуть привести людство до глобальної кризи в сфері економіки, енергетики, екології. Вірити тому, що вона буде вирішена без негативних наслідків, не варто, тому що природа цієї кризи, насамперед, не інституціональна, а структурна й системна. І наше завдання – не допустити, щоб за цю кризу розплачувалися наші країни й наші народи. Із природою нинішньої фінансової кризи необхідно більш докладно розібратися, щоб уникнути стратегічних помилок при прийнятті управлінських рішень.

Криза є глобальною й носить системний характер. Тому антикризова політика держав Співдружності повинна бути системною й комплексною, потрібно розуміти природу кризи, чітко бачити стратегічні цілі й оптимальний шлях їх реалізації.

Чому структура і масштаб теперішньої світової фінансово-економічної кризи не має аналогу?

Тому що одночасно співпали цикли трьох криз: кон'юнктурної – з циклом біля 5 років, відтворювальної – з циклом біля 10 років і кризи виробництва із інноваційним циклом 50 років. Це спричинило резонанс, який швидкими темпами руйнує світову фінансову систему. Окрім цих трьох циклів, співпали ще три цикли цивілізаційного рівня, що сприяло деформуючому впливу коротко - та довгострокових хвиль, поширюючи та поглиблюючи структурні деформації.

Разом з тим, США нав'язують світу нову віртуальну гру, щоб обміняти свої «зелені папірці» на стратегічні ресурси. Проведені дослідження економіки США за останнє десятиліття показують, що економічне зростання було «фальшивим», що ця рецесія, в основному Заходу, на чолі якого стоять США. Потрібно усвідомити, що світ вступає в нову економічну ситуацію, яка повинна сформулювати принципово нову економічну поведінку й образ креативного мислення на довгострокову перспективу.

Як стверджують учені, у цей час на графіку часу можна спостерігати дві криві, які наближаються одна до одної: криву спадання, що відображає економічну можливість мати в розпорядженні добувну енергію й стратегічну сировину, і криву зростання, що відображає зростання споживання через збільшення кількості населення в країнах, що розвиваються. Коли ці криві перетнуться, слід очікувати виникнення більш небезпечних конфліктів, ніж коли-небудь у світовій історії.

Щорічне вилучення з біосфери різних природних сировинних ресурсів і продуктів досягає 40 млрд. тонн. При спалюванні палива за рік зв'язується до 20 млрд. тонн кисню, а це 12,5% річного обсягу кисню, який утворюється в процесі фотосинтезу. А водоспоживання перевищує 600 млрд. тонн у рік. Для прикладу – територія США продукує менше кисню, ніж споживає її промисловість. Маючи чисельність 4,5% від населення планети, США споживають близько 40% планетарного кисню й викидають в атмосферу 37% парникових газів від загальносвітового обсягу викидів.

А це не просто неадекватний обмін з іншим світом, це наслідок споживчої економіки й марнотратство таких масштабів, з яким біосфера планети впоратися уже не може.

Причинно-наслідкові зв'язки світової фінансової кризи непрямо підтверджують прагнення до захоплення ресурсів держав СНД і в першу чергу Росії, адже, за словами Стівена Джена, глави департаменту валютної стратегії в Morgan Stanley – Росія наступний об'єкт тиску світових ринків [1]. Вищезазначене обумовлено наступним: по-перше, настала остання фаза циклу довгої хвилі, яка бере

свій початок з 1970 р. (а регулятор, який обмежував розміри «грошового міхура», тобто золотовалютне забезпечення, був знятий з 1971 р.); по-друге, не нагромадивши енергію, система не може перейти на наступний хвильовий цикл, тобто виникла реальна загроза забезпечення живучості економічної системи, для чого повинні бути мобілізовані всі сили, що є в наявності; по-третє, крім ресурсів держав Співдружності, у світі вже практично немає вільних ресурсів для відновлення балансу товарно-грошових потоків (це підтверджують закони збереження енергії й інформації).

Стратегічний задум США в цьому контексті по своїй суті залишається колишнім: забезпечити прорив до світових природних ресурсів, у першу чергу, енергетичних. Основний напрямок – Близький Схід і Росія. Після успішного прийняття їх «рекомендацій з оздоровлення економіки» ніхто їх тоді вже не зможе зупинити у виборі форм і засобів примусу. Для тих країн, які йдуть власним шляхом розвитку, існує потужна машина примусу: військова міць, бойовий потенціал і рівень військових витрат тільки в США становить близько 60% від обсягу військових витрат усіх країн світу. Тому необхідно терміново відмовлятися від ідеології, що нав'язується, інакше результат такої системи завершиться катастрофою, широкомасштабною війною або іншими потрясіннями, що поставили під загрозу саме існування людства.

Чому цим питанням необхідно приділити першочергову увагу?

Сьогоднішня світова фінансова криза, однією з головних цілей якої – схованими від світового співтовариства формами перерозподілити світові ресурси, відбувається на тлі різкого росту військових витрат, які вже перевищують 1,5 трлн. дол. США в рік. А це дуже поганий сигнал, який свідчить про те, що з метою відволікання уваги світового співтовариства від основної проблеми, може бути спровокований широкомасштабний військовий конфлікт.

Аналізуючи ділові цикли США, експерти в області оборонної економіки доходять висновку, що фаза розширення, тобто коли реальний обсяг виробництва починає зростати, припадала на період воєнного часу. А потім випливала фаза післявоєнного стиску. Так, приміром, у громадянську війну в США фаза розширення ділового циклу склала 46 місяців, у період Першої світової війни вона склала 44 місяці, у період Другої світової війни – 80 місяців, війни в Кореї – 45 місяців, війни у В'єтнамі – 106 місяців. Аналогічні фази розширення були отримані й за рахунок війни в Іраку [2].

За даними Міжнародного інституту стратегічних досліджень, витрати на національну оборону в 2000 році становили 287,346 млрд. дол. США, в 2005 році – 295,099 млрд. дол. США, а в 2008 році планувалось витратити 327 млрд. дол. США тобто зростання невеликіє [3]. Але чомусь первісні плани різко змінилися. І вже у 2008 році на військові витрати в США витрачено 722,8 млрд. дол. США [4].

Тому потрібно пам'ятати, що існує потенційний ризик виходу зі світової фінансово-економічної кризи з використанням військового компонента. Цей прогноз збільшується тим, що з початку 2009 року спостерігається різке посилення кризових явищ, як у фінансовій сфері, так і в реальному секторі економіки всіх держав світу.

Світова фінансово-економічна криза суттєво ускладнила й без того складну ситуацію. Проведені розрахунки значення Індексу антикризової ефективності свідчать про те, що найгірше значення з восьми оцінюваних країн (Росія, Україна, Казахстан, Франція, Канада, Німеччина, Великобританія, США) мають Україна (-1,083) і Росія (-0,600). Більший ступінь відмінності даних індексів у порівнянні з індексами інших країн (у Казахстану-0,059) свідчить про те, що антикризова ефективність в Україні й у Росії не просто гірше, а суттєво гірше [5]. Результативність вжитих різними країнами заходів щодо боротьби із кризою за квітень 2009 року показує, що представники СНД зайняли останніх три місця: Казахстан 0,248, Росія -1,048, Україна -2,661.

Висновки з Аналітичної доповіді про ефективність антикризових заходів у країнах СНД свідчать про наступні результати.

Республіка Вірменія: багато з антикризових заходів уже реалізуються й дають позитивні результати. Уже здійснено 18 інфраструктурних проектів на 25 млрд. дол. і надано 15 млрд. дол. на розширення кредитних програм для малого й середнього бізнесу.

Республіка Білорусь: показник ВВП за січень-квітень 2009 року має приріст 1,2%, зниження промисловості на 3,6%, ріст роздрібного товарообігу на 5,5%, зростають також реальні доходи населення.

Республіка Казахстан: у якості основних макроекономічних результатів втілення антикризової програми Уряд Казахстану в 2009-2010 роках розраховує: досягти реального приросту ВВП на рівні 1-3% у рік; утримати рівень інфляції в межах 7-9% у рік; зупинити ріст безробіття на рівні 8% економічно активного населення.

ПРОБЛЕМИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

Республика Киргизстан: наявність програмного антикризового документа дала можливість за січень-квітень 2009 року забезпечити приріст ВВП на 0,5%. Основним завданням є забезпечення економічного росту через підтримку внутрішнього попиту й створення сприятливого ділового й інвестиційного середовища.

Республіка Молдова: відсутність антикризової програми й політична нестабільність у державі зіграли немаловажну роль в одержанні негативного ефекту. Основні – завдання виконання соціальних зобов'язань і допомога реальному сектору економіки.

Росія: у травні 2009 року промисловість упала на 17,1%. Якщо до негативних показників динаміки ВВП, промислового виробництва, інвестицій в основний капітал, додати дані по обороту роздрібною торгівлі (мінус 5,6% у травні поточного року в порівнянні з відповідним періодом 2008 року), по загальній чисельності безробітних (7,7 млн. чіл) тощо, то оцінка виходить незадовільна.

Республіка Таджикистан: аналіз свідчить про непогані результати розвитку економіки в період кризи в порівнянні з іншими країнами СНД. Так у порівнянні з минулим роком роздрібний товарообіг збільшився в січні-квітні на 14,5%, приріст ВВП на 2,9%, перевезення вантажів збільшилося на 6,4%.

Республіка Узбекистан є лідером по промвиробництві серед країн СНД -109,9%, роздрібна торгівля виросла на 18,3%, ВВП на 7,9 %. Слід відзначити те, що антикризова програма Республіки Узбекистан не вичерпується тільки заходами щодо виходу із кризи. Значна частина програми відведена посткризовому періоду. Це фактично довгострокова Програма цільових проектів, спрямованих на модернізацію, технічне й технологічне відновлення, кардинальне підвищення конкурентоспроможності й ріст експортного потенціалу економіки.

Україна: падіння промислового виробництва за січень-червень склало - 31,1%, а падіння ВВП за перший квартал поточного року склало - 20,3%, падіння роздрібною торгівлі - 15,2%, а також реальних доходів населення на -13%.

Таким чином, роблять висновок аналітики, Україна відрізняється в гіршу сторону з погляду системності боротьби з економічною кризою [6].

Ці тривожні показники є попередженням для наших держав, що затягування часу з інноваційними реформами є неприпустимим в умовах, що склалися. Вихід із цієї складної ситуації можливий через інноваційний шлях розвитку. Але, незважаючи на безумовну пріоритетність даного шляху, що підтверджується досвідом розвинених стан, у державах Співдружності існує більша інертність, мало враховується фактор часу, низький рівень стратегічного планування й небажання видоляти кошти на впровадження новацій.

У сучасних умовах обмежених ресурсів і твердої конкуренції така практика неприпустима, тому альтернативою цьому є тільки інноваційний шлях розвитку. Через мінімізацію споживання, енерго- і ресурсозбереження, через поновлювані джерела, через гуманізацію й екологізацію економік і високу інноваційну культуру ми зможемо витримати конкуренцію й досягти необхідних ефектів.

Ми повинні забезпечити не просто вихід з економічної кризи, а зробити докорінну трансформацію й модернізацію національних економік. Основним орієнтиром для проведення трансформаційних перетворень повинні стати: зростання рівня і якості життя населення, соціального добробуту суспільства, удосконалювання структури економіки й підвищення якості відтвореного багатства. Досягти певних параметрів необхідно через прискорення темпів нагромадження високоінтелектуального капіталу й розширення високотехнологічних форм відтворення основного капіталу держав Співдружності шляхом прискорення інноваційного розвитку.

Головним інструментом даного процесу повинна стати нова інвестиційна політика, здатна забезпечити перехід до інноваційної економіки, і не тільки тому, що вона реалізується у всіх розвинених країнах світу, а тому, що це об'єктивна необхідність еволюційного розвитку держав Співдружності, продиктована часом і формуванням відтворювальної системи нового, шостого технологічного укладу.

Таким чином, головною умовою виходу держав з економічної кризи є активізація інвестиційної й інноваційної діяльності для підвищення економічної безпеки й створення передумов для подальшого сталого розвитку інноваційної економіки. Ця модель повинна забезпечити відновлення й відтворення основного капіталу й інтелектуального людського капіталу з орієнтацією на ріст економічних результатів, на підвищення продуктивності праці й ефективності виробництва, якості товарів, що випускаються, і послуг, підвищення рівня і якості життя населення.

Великою проблемою залишається граничне зношування активної частини основних фондів який у середньому по державах Співдружності перевищує 65% у реальному секторі економіки. Для

розв'язання цієї проблеми необхідно забезпечити щорічний приріст інвестицій на рівні не нижче 25% на рік, а також направляти на довгострокові вкладення не менш 50% інвестицій.

Кількісний внесок різних факторів в економічний ріст ринкової економіки розрахований Є. Денісоном показує: якщо інновації й інвестиції взаємопов'язані, та їх загальний внесок у ріст національного доходу складе майже 50%, у тому числі інновацій 28%.

Основні напрямки інноваційного розвитку повинні бути спрямовані на забезпечення пріоритетного інвестування наукомісткої промисловості, насамперед високотехнологічних підприємств машинобудування, на основі розвитку науково-інноваційних циклів і нагромадження інтелектуального капіталу.

Необхідно визначити на тривалу перспективу структурні пріоритети розвитку інноваційної економіки й створити механізми державного стимулювання ефективного вкладення інвестиційних ресурсів у наукомісткі виробництва з обліком науково обґрунтованих критеріїв економічної безпеки.

Чому державам Співдружності необхідна інноваційна економіка? Тому, що в умовах інноваційної економіки, що формується, нові наукові знання прямо визначають пріоритети й темпи економічного розвитку, реалізуючись в інноваціях, освоєння яких забезпечують трудові ресурси нової генерації. Тому що саме інновації є найважливішим чинником відтворювального процесу в сучасній економіці, визначаючи перехід від екстенсивного до інтенсивного способу відтворення. Тому що інновації становлять основу розвитку сучасних соціально-економічних систем, визначають темпи й масштаби їх росту, а також структурні зміни.

У міру підвищення рівня економічного розвитку держав наростає протиріччя між обмеженістю ресурсів і зростаючою потребою населення. Дане протиріччя також вирішується переходом на інноваційну модель економіки. В інноваційній економіці саме інновації є тим джерелом, яке формує механізм саморозвитку й самоорганізації як найважливіший фактор розвитку сучасної економічної системи.

Створення міждержавного інноваційного простору припускає:

- надання державі Співдружності можливості використання інноваційних просторів, ринків науково-технологічних товарів і послуг інших держав Співдружності з визначенням конкретних механізмів і умов реалізації цих можливостей шляхом висновку як багатобічних так і двосторонніх міждержавних угод;
- впровадження погодженої системи наукового прогнозування й стратегічного планування процесів інноваційного розвитку й визначення на їхній основі пріоритетних напрямків розвитку, що представляють взаємний міждержавний інтерес.

Тому держави Співдружності повинні вжити необхідних заходів, щоб не втратити свій унікальний шанс, а основними інструментами подолання кризи повинні стати Стратегія економічного розвитку СНД на період до 2020 року й Міждержавна цільова програма інноваційного співробітництва на період до 2020 року. Крім того необхідно відмітити, що і дану Стратегію і інноваційну Програму необхідно постійно корегувати з урахуванням нових викликів, ризиків, загроз і небезпек, а також негативних факторів, пов'язаних із світовою рецесією та подовженням світової фінансово - економічної кризи.

Велике занепокоєння викликає те, що до цього моменту не розроблена стратегія, щодо захисту національних валют, які прив'язані більшою своєю частиною до долара США та євро. Занепокоєння викликає те, що у ФРС йде майже безконтрольне накачування ліквідності. Тільки за останній час було прийнято рішення про проведення емісії на 1,2 трлн. доларів США. Що у свою чергу спровокує в 2 рази збільшення темпів зростання інфляції. Політичне керівництво США буде вживати заходів, щоб перенести навантаження США на інші країни. І я вважаю, що перший удар буде спрямований проти країн ЄС, для того щоб прибрати головного конкурента і послабити євро. Справа в тому, що жодна країна ЄС не витримує граничні значення критеріїв економічної конвергенції Валютного союзу ЄС, ухвалені Маастрихтською угодою 1992 року. Тому Європу очікує цілий каскад неплатежів через великі суверенні борги. Я вважаю, що буде велике протистояння між валютами долар США і євро. З усією ймовірністю євро може впасти раніше, потім це станеться і з долларом США. Вже в першому кварталі 2011 року відбудеться девальвація євро, штучне підвищення ціни долара США, штучне зменшення ціни на золото, а потім девальвація і самого долара США, що призведе до повного обвалу.

Для запобігання дефолту та втрати фінансових активів необхідно перш за все зробити наступне:

- провести реструктуризацію суверенних боргів;
- суттєво змінити кошик Міжнародних золотовалютних резервів;

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

- вжити невідкладних заходів щодо створення умов статусу рубля, як регіональної валюти і запровадження розрахункової системи між країнами СНД, яка надасть можливість замінити існуючу пропорцію валютного кошика. Тому ми ще маємо шанс вжити усіх необхідних заходів, щоб не допустити втягування держав Співдружності у зону хаосу.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Стиглиц Дж. Что такое Бреттон-Вудская система. – М.: Мысль, 2008. – №12(35). – С. 30.
2. Долан Э. Дж. и др. Деньги, банковское дело и денежно-кредитная политика / Пер. с англ. П.Лукашевича. – Л., 1991. – 448 с. (С. 243).
3. Economic Indicators. July 2008. United States. Government printing office. Washington, 2008.
4. Отчет Z.1 Федеральной Резервной Системы США «О движении фондов в США» от 18 сентября 2008 года, стр.8.
5. Индекс антикризисной эффективности. Аналитический доклад. – М., 2008. – С.15.
6. Николаев И.А., Марченко Т.Е., Титова М.В. Страны СНГ и мировой кризис: общие проблемы и разные подходы. Аналитический доклад. – М., 2009. – С.16-24.

РЕЗЮМЕ

Целью данной статьи является определение направлений экономического сотрудничества государств СНГ в условиях мирового кризиса.

Ключевые слова: инвестиционная и инновационная деятельность, СНГ, инновационное развитие, мировой кризис, экономическое сотрудничество.

РЕЗЮМЕ

Метою даної роботи є визначення напрямків економічного співробітництва держав СНД в умовах світової кризи.

Ключові слова: інвестиційна та інноваційна діяльність, СНД, інноваційний розвиток, світова криза, економічне співробітництво.

SUMMARY

The purpose of this article is definition of economic cooperation directions of the CIS states in the world crisis conditions.

Keywords: investment and innovative activity, CIS, innovative development, world crisis, economic cooperation.

УПРАВЛІННЯ ТРУДОВИМИ ПОТОКАМИ НА ГЛОБАЛЬНОМУ РИНКУ ПРАЦІ

Муромець Н.Є., к.е.н., доц. кафедри управління персоналом і економіки праці, Донецького національного університету

Постановка проблеми. Посилення процесів інтеграції, інформатизації та глобалізації обумовили те, що світова економічна криза негативно впливає на національні ринки праці, для яких характерними є такі процеси, як зниження загального розміру зайнятості і зростання безробіття, різке зростання диференціації в оплаті праці, вивільнення робочої у зв'язку зі спадом виробництва, інтенсивний перерозподіл кадрів між галузями і секторами економіки, високий рівень добровільної текучості. За таких умов стає необхідним опанування нових прогресивних методів управління трудовими потоками для забезпечення сталого соціально-економічного розвитку не тільки окремих національних ринків праці, а й світового ринку праці в цілому.

Аналіз останніх досліджень. Еволюція досліджень в області руху населення й трудових ресурсів привела до виникнення об'єктивної необхідності комплексного підходу щодо регулювання процесів руху працівників. Різні аспекти управління рухом робочих кадрів на ринку праці досліджували вітчизняні вчені, серед яких О.Амоша, С. Бандур, В. Канюк, О. Зайцев, А.Золотарьов, А.Колот, І. Крижко, Н. Лук'яненко. Ці проблеми знайшли відображення в роботах Н.О.Аітова, І.С. Безрукова, Б.Д.Бреєва, Л.М. Данилова, Т.І. Заславської, В.Г.Костакова, А.Є.Котляра, В.П. Крюкова, І.С.Масловой, В.С.Немченко, Л.Л.Рибаківського, О.В.Староверова, Л.С.Чижової та інших авторів. Вивченню проблем розвитку ринку праці приділяли увагу багато вчених, однак, питання визначення домінуючих форм руху трудових потоків на глобальному ринку праці, довгострокових тенденції, які обумовлюють зростання міжнародної міграції професіоналів, характеру протікання внутрішньо